

- **František Mička (1878 – 1950?)**

metodika, varianta C

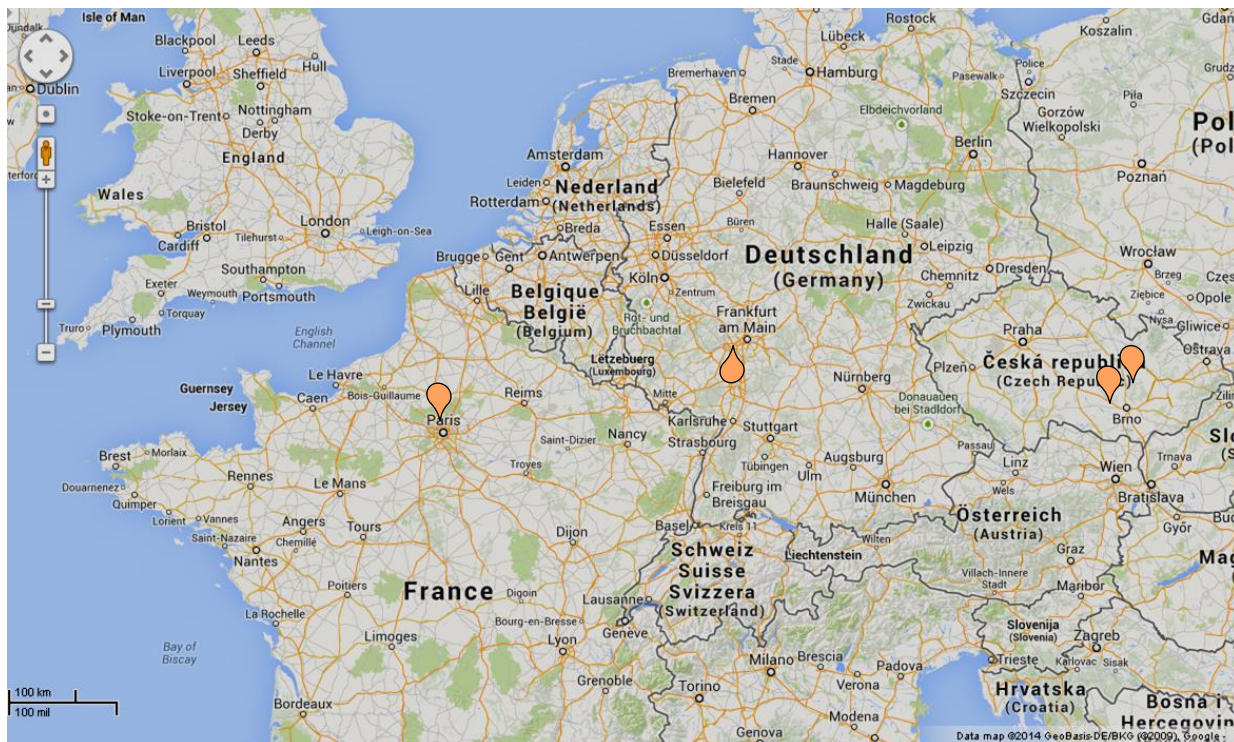

Zdroj: Malý, Zb. (ed.). *Slovník českých a slovenských výtvarných umělců 1950-2010*. Sv. 8, Ostrava : Výtvarné centrum Chagall, 1998-2010, s. 256

I. Z Moravy přes Paříž do USA

František Mička se po absolvování keramické školy v Bechyni vydal do Paříže, kde pracoval a přitom studoval na večerní škole École des arts décoratifs. Procestoval Německo a po roce 1906 odplul do USA. Zde se proslavil svými modely pro Národní muzeum ve Washingtonu; v letech 1912 až 1914 tvořil v ateliéru Dr. Hrdličky modely indiánů.

DOK 1: Mapa Františkových cest před odjezdem do Ameriky

Zdroj: maps.google.cz

- Doplň názvy měst k vyznačeným místům na mapě a přiřaď odpovídající rok (pomůže ti první část Mičkova medailonku). Údaje seřaď v časové posloupnosti.

Podolí (blíže Brnu) – Letovice – Paříž – Wiesbaden (Německo) – 1878 – 1900 – 1904 – 1904 – 1906

1 – Podolí 1878

2 – Paříž 1900-1904

3 – Letovice 1904

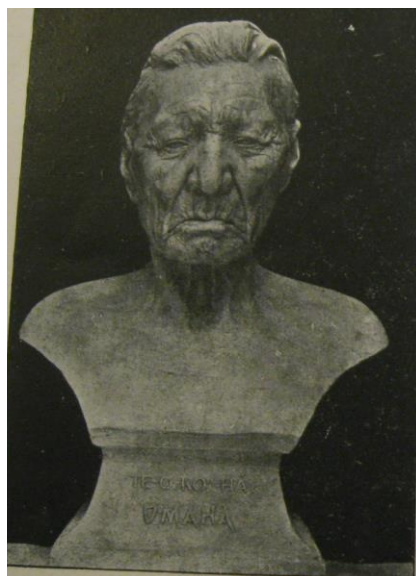
4 – Wiesbaden 1906

- Spoj oranžové bubliny na mapě šipkami tak, jak František postupně po Evropě cestoval. Řekni, kolik cizích evropských zemí navštívil, a zhodnoť, zda je to v porovnání s ostatními umělci-legionáři hodně či málo.

Spojnice odpovídají řešení úkolu č. 1. Mička vycestoval nejprve do Francie. Po krátkém pobytu na Moravě se vydal do Německa, odkud v roce 1906 odplul do USA. Kromě své vlasti působil ve dvou dalších evropských zemích.

Mičkových cest a styků se zahraničím nebylo málo: Francie (1900-4, 1918), Německo (1906), USA (1906-1917, 1919 – 1950?), české země (1878 – 1900, 1904 – 1906, střídavě 1918 – 1922). Porovnáme-li však jeho itinerář například s malířem a akvarelistou Angelem Zeyerem, zjistíme, že Zeyer cestoval mnohem intenzivněji (kromě zemí navštívených Mičkou to byly navíc: Itálie, Chorvatsko, Benelux, Anglie a Skotsko, Kanada).

DOK 2A: Odlitek hlavy náčelníka indiána TE O KO HA

Zdroj: *Američtí indiáni*, Český svět, 1919/13, s. 1

DOK 2B: Výpis z katalogu Národního muzea ve Washingtonu

<u>Title</u>	[Bust (Profile) from life mask of Te-o-kon-ha or Arthur Ramsey, made on Omaha Reservation , Nebraska, August-September 1912]
Series Title	Glass Negatives of Indians (Collected by the Bureau of American Ethnology) (1850s-1930s)
Work Type	Photographs
Material	glass negative
<u>Description</u>	Bust made from field mould by Frank Micka in 1914 .
<u>Repository</u>	National Anthropological Archives, Smithsonian Institution
Subject	Ponca
ARTstor Collection	National Anthropological Archives, Smithsonian Institution
ID Number	gn_04242b
Source	BAE GN 4242 B, Smithsonian Institution, National Anthropological Archives Data From: National Anthropological Archives, Smithsonian Institution

Zdroj: Knihovna Univerzity v Chicagu, dostupné na webu: <https://shibboleth2.uchicago.edu>

- Na základě dokumentu 2A,B zjisti, koho model znázorňuje. Z jaké byl Indiánské rezervace? Z jakého materiálu je model vytvořen? Jak se tomuto vyobrazení říká (hlava a ramena)? Pro jakou instituci byla socha vyhotovena a v kterém roce? Ke čtení DOK 2B si vezmi na pomoc slovníček.

Dílo je vlastně modelem indiánského náčelníka z kmene Omaha. Jeho jméno je *Te o ko ha*. Podobizna vznikla odlitkem z formy (vytvořené přímo v terénu, sádrovým otiskem obličeje, v rezervaci Omaha, v Nebrasce, roku 1912) v Mičkově ateliéru roku 1914. Jde o tzv. bustu (angl. the bust), která sloužila antropologickému oddělení národního muzea ve Washingtonu. Expozice probíhala v „Smithsonian Institution“, která byla součástí Národního muzea ve Washingtonu.

- Proč myslíš, že bylo důležité shromažďovat a vystavovat modely indiánu s jejich způsobem života?

Existují kultury a společenství, které jsou živým odkazem minulosti a tím jsou pro nás cenné. Po divokém osidlování Spojených států bílými přistěhovalci v 19. století bylo decimováno původní indiánské obyvatelstvo. V uměle organizovaných rezervacích se udržely některé původní indiánské kmeny. Modely a expozice v muzeích pak zprostředkovávají informace o těchto fenoménech široké veřejnosti. Zároveň mají i konzervační funkci.

II. Legionář ve Francii

Po vstupu USA do války (1917) se Mička stal vojenským dobrovolníkem, vstoupil do čs. legií a zorganizoval transport českých vojáků krajanů z Ameriky do Francie. V prosinci téhož roku dorazili do Francie. V Saint Maixent absolvoval důstojnickou školu. Následně byl přidělen k 22. čs. střeleckému pluku v hodnosti podporučík. Udržoval kontakt s Vojtěchem Preissigem, jehož vybízí k tvorbě propagačních plakátů s legionářskou tematikou spíše než k přímé bojové konfrontaci s nepřítelem.

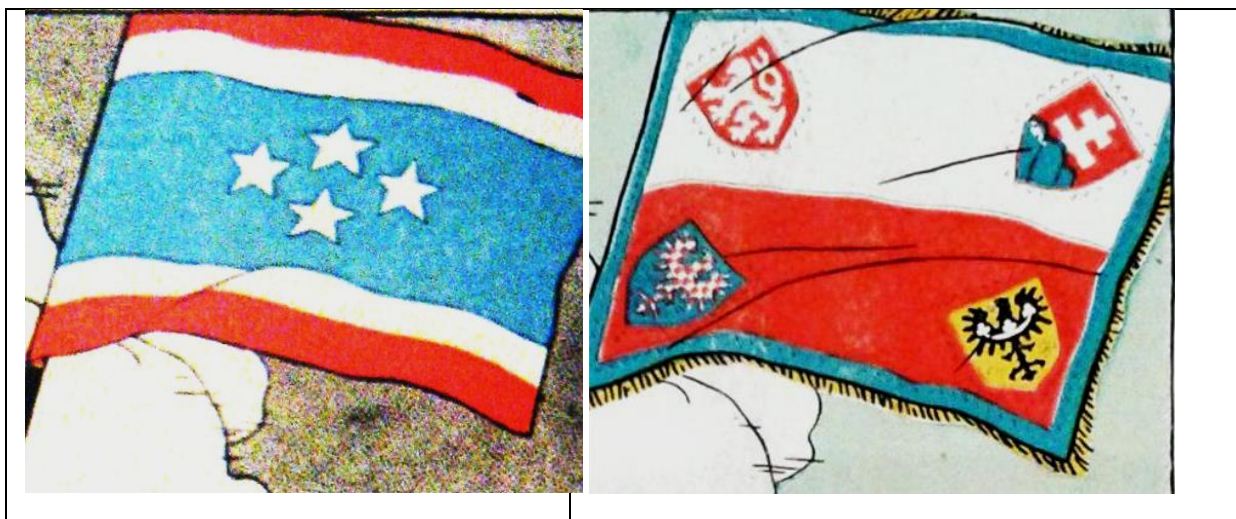
DOK 3: Dopis z válečných let psaný Františkem Mičkou

(...) Bratře milný, myslím, že posloužíš naší věci velice, když prvně zhotovíš afíše, aby tyto brzo rozlétly se po české Americe. Prapor, pro který výkresy připravíš, jsem přesvědčen, že bude jeden z nejlepších a bude zajisté pak podržen jako prapor plukovní, protože jen vem si k tomu potřebný čas, neb taková věc nejde sfouknouti.

Zdroj: VHA, fond Preissig, F. Mička 30. 10. 1917

DOK 4: Preissigovy náborové plakáty s prapory čs. legií

Zdroj: *Československé legie ve Francii (malířské dokumenty)*. Praha: Památník odboje, 1923

- Zjisti odesilatele a adresáta dopisu DOK 3. Kdy je dopis napsán a jak to souvisí s termínem transportu vedeným Františkem Mičkou?

Na konci října 1917 píše František Mička Vojtěchu Preissigovi, českému malíři a ilustrátorovi usazenému v USA. Dopis pochází z doby, kdy Mička organizoval transport česko – amerických vojáků do Francie, aby tam vytvořili legionářské vojsko. V prosinci 1917 byl již Mička se svými svěřenci ve Francii.

- K čemu Mička Preissiga nabádá a komu mají být určeny jeho „afiše“? Jak bys přeložil do češtiny termín „afiše“?

Vojtěch Preissig byl velmi zapálený pro čs. legie. Chtěl se dokonce i účastnit bojů na frontě. František Mička byl jedním z mnoha, kdo již více než čtyřicetiletého Preissiga přesvědčovali, aby se angažoval z frontového zázemí, tj. jako výtvarník ve válečné propagandě. Slovo „afiše“ vychází z francouzského „affiche“ a znamená plakát. Tyto pak byly určeny českým Američanům a později všem potencionálním legionářům angažujících se v boji po boku Dohody za samostatné Československo.

- Porovnej první a druhý prapor v DOK 4. Co mají společného a čím se liší (všimni si barev a počtu symbolů, resp. erbů)? Které (historické) země budoucího Československa erby, resp. bílé hvězdičky symbolizují?

Oba prapory využívají tradičního schématu červené a bílé, tj. barev slovanských Čech (zejména prapor v pravém sloupečku), i modré, bílé a červené, tzv. republikánské trikolory (patrné na obou obrázcích). Pro oba prapory je charakteristický počet 4: bílé hvězdy či znaky historických českých zemí a Slovenska (dvojocasý lev=Čechy, kostkovaná orlice=Morava, černá orlice=Slezsko a svatoštěpánský patriarší kříž=Slovensko)

- Je prapor v levém sloupečku podobný vlajce USA a v čem? Proč myslíš, že tomu tak je?

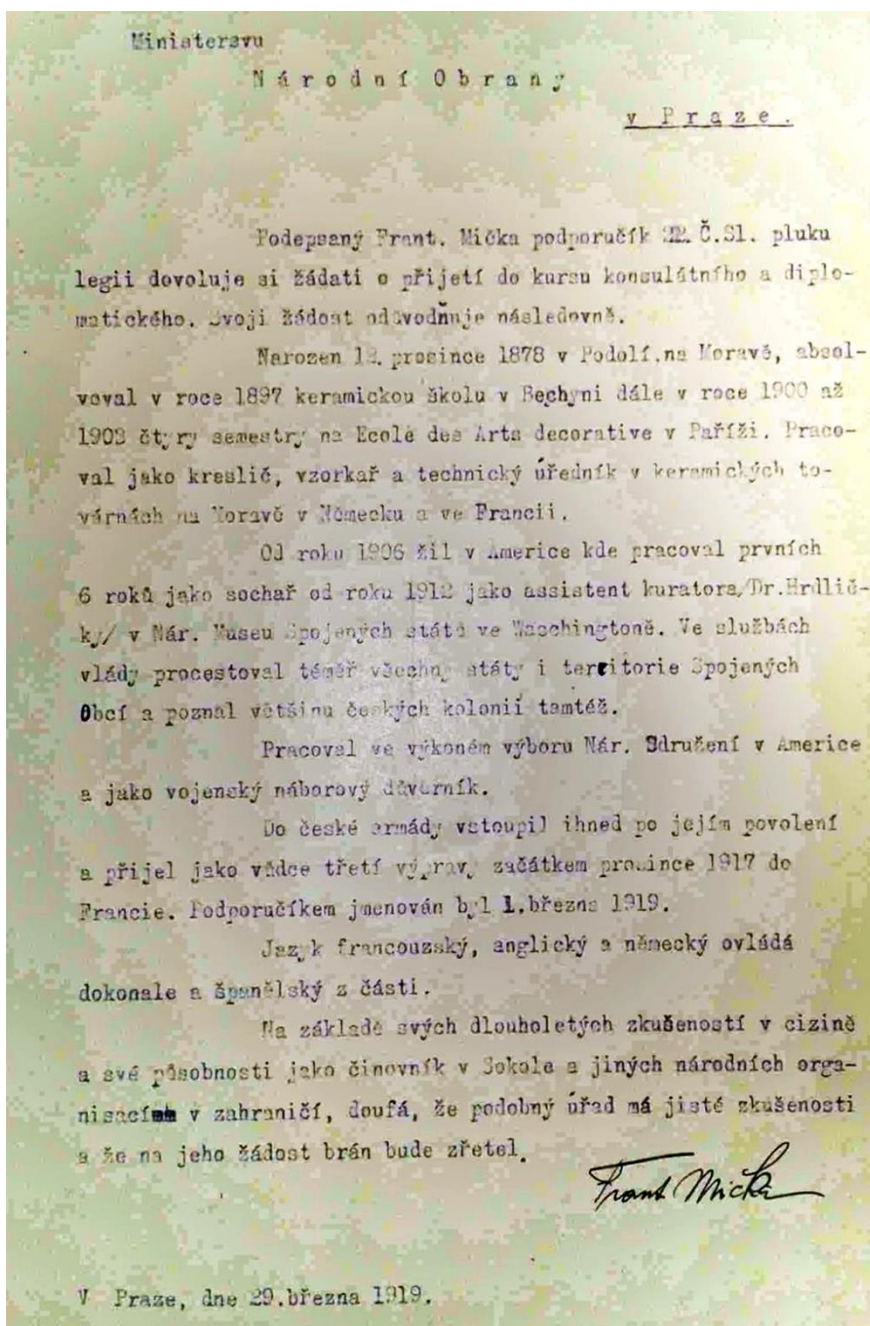
Podobu nacházíme jednak v barvách (modrá, bílá, červená) i v symbolech bílých hvězd. Tyto symbolizují na vlajce USA jednotlivé americké státy, v čs. analogii pak historické země. Preissigův návrh praporu vznikl bezesporu inspirací Americkou vlajkou, což je naprosto přirozené a srozumitelné lidem, kterým je prapor určen, totiž českým krajanům v USA. Nutno říci, že „hvězdnatý“ Preissigův prapor se

rozšířil a skutečně se používal v čs. legiích. Dal vzniknout i návrhům na československou vlajku.

III. Honorární úředník čs. velvyslanectví v USA

František Mička, Čechoslovák a občan USA, se již za „Velké války“ osvědčil jako tlumočník a zprostředkovatel mezi Amerikou a budoucím Československem. Roku 1919 byl poslán do USA jako tlumočník čs. hospodářské mise. Na přelomu let 1919 a 1920 byl jmenován honorárním úředníkem MZV Československa. Jako tzv. smluvní úředník velvyslanectví ve Washingtonu vydržel v úřadě do roku 1922.

DOK 5: Žádost Františka Mičky podaná na Ministerstvo národní obrany

Zdroj: Archiv MZV ČR

- Kdo je žadatelem a z jaké pozice (hodnosti) podává žádost? Co je jejím důvodem, tj. co se požaduje?

František Mička si v březnu roku 1919 zažádal jako důstojník čs. legionářského vojska (podporučík) o vzdělávací kurz, aby se mohl stát diplomatickým úředníkem.

- Jaké kvality ve svém profesním životopise František zdůrazňuje? Vžij se do role náborového manažera a napiš, proč by měl být zrovna Mička vhodným kandidátem na místo diplomatického úředníka ve Washingtonu.

Mička zdůrazňuje především své zkušenosti s americkými institucemi, jakož i dobrý přehled o českých koloniích v USA. Jako americký občan byl nepochybně znalý místních poměrů, vždyť v USA pobýval od roku 1906. To, že se angažoval ve prospěch českých Američanů v různých spolcích (např. činovník Sokola) mu rovněž připsalo plusové body. Byl čs. důstojníkem legionářem, a zasloužil se tak jistou mírou o vznik Československa. A v neposlední řadě znal cizí jazyky (angličtinu, němčinu, francouzštinu), víme, že se několikrát uplatnil jako tlumočnick.

- Bylo jeho žádosti vyhověno? Jakou pozici následně František zastával a kde?

Tehdejší čs. vyslanec v USA Jan Masaryk potvrdil koncem roku 1919 jmenování Františka Mičky diplomatickým úředníkem na čs. konzulátu v New Yorku¹. Jeho nadřízeným se následně stal Dr. Štěpánek (velvyslanec ČSR ve Washingtonu), s kterým měl Mička rozepře. Kvůli tomu byl donucen z konzulátu v roce 1922 odejít.

---

¹Archiv MZV ČR, korespondence Františka Mičky, č.j. 158

IV. Sochař a modelář

Ukřivděný Mička se rozkmotřil s československou diplomací a navázal na své předválečné aktivity. Usídlil se na Floridě a od roku 1934 až do své smrti žil v Miami. Do této doby spadá jeho nejznámější zakázka: Mount Rushmore National Memorial (Památník čtyř amerických prezidentů) v jižní Dakotě. Na obřím díle pracovalo několik stovek sochařů pod vedením Gutzona Borgluma.

DOK 6: Skalní monument čtyř prezidentů v Jižní Dakotě

Zdroj : http://en.wikipedia.org/wiki/Mount_Rushmore

- Skální sousoší Mount Rushmore National Memorial se nachází v Jižní Dakotě. Zjisti, koho sousoší zobrazuje, a napiš jejich jména (pracuj s internetem).

Památník zobrazuje hlavy čtyř amerických prezidentů počínaje prezidentem zakladatelem Georgem Washingtonem (první zleva). Následují Thomas Jefferson, Theodore Roosevelt a Abraham Lincoln. Celý komplex se vytvářel v letech 1927 – 1941 pod vedením amerického sochaře Gutzona Borgluma. Na monumentu pracovalo na 400 sochařů a pracovníků.

- Frank Mička vytvářel hlavu první osobnosti zleva, zjisti její jméno.

V roce 1934 byla dokončena první socha památníku, tj. podobizna George Washingtona.

Shrnutí:

- Proč můžeme o Mičkovi říci, že měl „dvě vlasti“? Které to byly? Mělo to pro něho, resp. má taková situace obecně nějaké výhody?

František se narodil na Moravě, kde také studoval a pracoval. Čeština byla jeho mateřským jazykem. Postupně poznal, že je výhodné učit se cizí jazyky. Tak mohl jako umělec jezdit za prací do Německa a Francie. V roce 1906 odjel do USA, kde od roku 1919 zůstal definitivně. Svých amerických zkušeností jakož i perfektní znalosti angličtiny využil Mička ve službě české vlasti (válečná léta v legiích, mírová pak v čs. diplomacii ve Washingtonu). Naopak své vzdělání a um nabyté na Moravě zhodnotil jako sochař, štukatér a modelář v Americe. Obecně platí známé přísloví: „Kolik řečí umíš, tolikrát jsi člověkem.“